

Liikumisviisidega seotud hoiakud
otsustajate seas ja mõju linnaruumi
planeerimisele.

Ilmar Part

Tartu Liiklejate Koda (Endine Jalgrattalinn Tartu)

20 aastat tagasi levinud hoiakud

- jalgratas on spordi- või vabaaja veetmise vahend, mitte igapäevane transpordivahend
- Jalgratturid on kitsas huvirühm, kes võitleb endale välja privileege maksumaksjate raha eest
- jalgrattaga ei pea saama linnas kiirelt ja sujuvalt liikuda – selleks on auto
- sõiduteel on rattaga ohtlik sõita ja sa jääd autodele jalgu
- tartlased ei hakka kunagi massiliselt rattaga sõitma
- linnas sõidavad rattaga need, kes ei jõua autot osta
- meie kliimas ei saagi rohkem kui paar kuud aastas rattaga sõita
- kui inimesed hakkavad rattaga sõitma siis ehitame neile ka rattateed
- autoliikluse kasv on paratamatus – kui me teid juurde ja suuremaks ja laiemaks ei ehita siis läheb linnaliiklus umbe.

Nende hoiakute/arusaamade tagajärjed

- Rattateede ehitamiseks on eraldatud minimaalselt raha (sest see on vaid kitsa huvirühma huvides)
- Esimesed rattateed tekitati lihtsalt kõnniteele jalg- ja jalgrattatee märgi paigaldamisega ja mõne joone maailimisega (osad siiani alles)
- Keerulised kohad ja ristmikud jäid lahendamata sest need oleks vajanud suuremaid investeeringuid.
- Esimesed suuremad investeeringud tulid siis, kui saabus euroraha (Võru tänav ja Kesk tänav)
- Kuigi uuringud on näidanud, et ühesuunalised rattarajad sõiduteel on ohutumad, kui segaliiklusega jalg- ja jalgrattateed, siis ei ole neid tahetud ehitada sest reeglina jääb siis vähem ruumi autoliiklusele
- Linna enda eelarve rattateede jaoks on püsinud aastakümneid väga väike, nii, et isegi nii elementaarne asi nagu äärekivide madaldamine võeti ette vaid kaasava eelarve rahaga (2014)

Muud autokeskse planeerimise ilmingud

- Linnal puudub plaan elamualade liikluse rahustamiseks.
- Jalakäijate fooritsükliid seadistakse autoliikluse roheline laine järgi, mitte jalakäijate vajaduste järgi
- Ristmikel sageli rajatakse ülekäigurajad ainult kolmel harul
- Kõnniteede ja rattateede talihooldus toimub teises järjekorras peale sõiduteede hooldust ja on selgelt ebapiisav

Viimased positiivsed arengud

- Rattaringlus
- Jalgrattastrateegia
- Autoliikluse vähendamise eesmärk (kliimakava)
- Põhivõrgu plaan
- Sadamaraudtee (kaasav eelarve)
- Teaduspõhisem lähenemine

Soovitused linnavalitsusele:

- Poliitilist julgust järgida pika vaatega kavasad – mitte teha nii nagu kellelgi tundub õige
- Kui keegi soovib järgmist linna siseringi, (lõunakeskuse) ringristmiku, (Ujula) tänava pikendust, (Pika) tänava läbimurret, (Tuglase) autosilda vms ehitada, siis mõelge ja analüüsige väga hoolikalt, mida muud saaks sama raha eest ehitada, mis aitaks hoopis autoliiklust vähendada ja teeks jalgsi ja jalgrattaga liikumise Tartus kiiremaks ja meeldivamaks? Analüüsige, mis tuleb pikas perspektiivis maksumaksjale tasuvam, mis säästab rohkem elusid ja hoiab inimeste tervist? Mis vähendab meie sõltuvust fossiilkütustest? Mis toob inimesi tagasi linna elama?
- Ärge kartge ehitada jalgrattataristust – ehitage ja jalgratturid tulevad. (Selleks ei pea ootama järgmist toetuste vooru)
- Taristu ehitamisest ei piisa – seda tuleb korralikult hooldada ja remontida, et see oleks aastaringselt kasutatav. (selleks on vaja raha kulutada).